

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΝΗΜΩΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΟΝ ΚΑΙ ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΥΠΟ

ΣΠΥΡ. Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

9

1912

ΦΩΤΟΤΥΠΙΚΗ ΑΝΑΤΥΠΩΣΙΣ * 1969 * RÉIMPRESSION ANASTATIQUE

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ÉDITIONS

ΒΑΣ. Ν. ΓΡΗΓΟΡΙΑΔΗΣ ★

BAS. N. GRÉGORIADÈS

Ε.Υ.Δ. Τ.Κ. Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΝΕΟΣ ΕΛΛΗΝΟΜΗΜΩΝ

ΤΟΜΟΣ Θ'. -- 30 Ιουνίου 1912 -- ΤΕΥΧΟΣ Α'—Β'.

ΠΑΙΑΝΙΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΕΥΤΡΟΠΙΟΥ ΡΩΜΑΪΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

Τὴν ἑλληνικὴν ὑπὸ Παϊανίου μετάφρασιν τῆς τοῦ Εὐτροπίου ῥωμαϊκῆς ἱστορίας πρῶτος ἐξέδωκε μετὰ τοῦ πρωτοτύπου ὁ Φρειδερίκος Sylburg ἐν Φραγκοφορτίῳ τῷ 1590¹. Μετ' αὐτὸν δ' ἐξεδόθη ὁ Παϊάνιος καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ Χριστιανοῦ Φρειδερίκου Schmid τῷ 1736, ὑπὸ τοῦ Cellarius τῷ 1678², ὑπὸ τοῦ Hearne τῷ 1703³, ἀνωνόμως ἐν Βρουνοβίγγῃ τῷ 1763⁴, ὑπὸ τοῦ Kaltwasser τῷ 1780⁵, ὑπὸ τοῦ Verheyk τῷ 1793⁶ καὶ τέλος ὑπὸ τοῦ Νεοφύτου Δούκα ἐν Βιέννῃ τῷ 1807⁷.

1 Romanae historiae scriptores graeci minores; qui partim ab urbe condita, partim ab augusto imperio res Romanas memoriae praesiderunt. Francofurti, MDXC.

2 Eutropii Breviarium historiae Romanae cum metaphrasi graeca. Cizae, 1678.

3 Eutropii Breviarium historiae Romanae cum Paeanii Metaphrasi graeca. Oxonii, Theatro Sheldoniano, MDCCIII.

4 Paeanii metaphrasis in Eutropii Historiam κατ. Brunswigae, 1763. Παρὰ Schröder.

5 Paeanii . . . In usum scholarum edidit indicemque verborum adjecit J. F. Sal. Kaltwasser. Gothae, 1780.

6 Eutropii Breviarium Historiae Romanae, cum metaphrasi graeca Paeanii, et Notis Integris El. Vineti, Henr. Glareani, Tan. et An. Fabri, Chr. Cellarii, Th. Hearnii, Ch. Aug. Heumanni et Sig. Havercampi. Item Selectis Frid. Sylburgii . . . Recensuit, suasque Adnotationes cum Indicibus copiosissimis Addidit Henricus Verheyk. Editio altera accuratior et emendatior. Lugduni Batavorum. Apud Samuelem et Joannem Luchtman, Academiae Typographos. MDCCXCIII.

7 Εὐτροπίου Ἐπιτομὴ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας εἰς βιβλία δέκα μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς Λατινίδος εἰς τὴν Ἑλληνίδα παρὰ Παϊανίου, κἀντεθῆεν αὖθις εἰς τὴν νῦν

Ἄπασαι αὐταὶ αἱ ἐκδόσεις στηρίζονται εἰς ἓνα καὶ μόνον κώδικα. Εὐρίσκειτο δ' οὗτος ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Γάλλου Φραγκίσκου Ριθίου (Pithouei), ἐξ ἧς ἐξέγραψε τὴν μετάφρασιν τοῦ Παιανίου ὁ Sylburg¹, ἀνετύπωσαν δὲ μετ' αὐτὸν ἐξ αὐτῆς οἱ ἐν Ἑσπερία ἐκδόντες τὸν Παιάνιον, ὡς τὸ πλεῖστον ἄνευ μεταβολῶν. Ἡδὴ δὲ ὁ Havercamp εἶχεν ἐκφράσει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ κώδιξ οὗτος τοῦ Ριθίου εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ περιελθὼν ὀλίγα ἔτη μετὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ ἐκδοσιν τοῦ κειμένου τοῦ Παιανίου ὑπὸ τοῦ Sylburg εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Μονάχου². Πράγματι δ' ἐν ταύτῃ ἀπόκειται ὑπ' ἀρ. 101³ κώδιξ τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος, περιλαμβάνων ἀπὸ φ. 1^a μέχρι φ. 50^a τὴν μετάφρασιν τοῦ Παιανίου, μετ' αὐτὴν δὲ ἀπροσπάσματα τοῦ ἱστορικοῦ Μέμνονος καὶ Διοδώρου τοῦ Σικελιώτου, λόγους τοῦ Λιβανίου καὶ ἄλλα τινά. Ἄλλ' ἢ ἀντιβολὴ τοῦ κώδικος τούτου πρὸς τὴν ἐκδοσιν τοῦ Sylburg δεικνύει οὐ μικρὰς διαφοράς. Καὶ τινες μὲν τῶν διαφορῶν τούτων δυνατὸν νὰ ὑποτεθῆ, ὅτι προέρχονται ἐκ παραναγνώσεων ἢ ἐξ ἀνεπιστασίας τοῦ Sylburg, ἀλλ' ὑπάρχουσι χωρὶα ἀποδεικνύοντα, ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν ὡς βῆσις τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ νὰ ἐχρησίμευσεν ὁ νῦν ἐν Μονάχῳ ἀποκαίμενος κώδιξ. Ἄρκουσι δὲ πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ἰσχυρισμοῦ μου τούτου τρία ἐπιφανῆ τεκμήρια. Καὶ δὴ ἐν μὲν Βιβλίῳ Α' κεφ. α' σημειώνει ὁ Sylburg τάδε· *pro ποιμαίνουσι vetus liber aliam quoque scripturam habet, ποιμέσι : recte.* Ἄλλ' ὁ κώδιξ τοῦ Μονάχου μόνην τὴν γραφὴν *ποιμαίνουσι* ἔχει, λείπει δ' ἐν τε τῷ κειμένῳ καὶ ἐν τῇ ἱφ ἢ γραφῇ *ποιμέσι*· ἐν δὲ τῷ Βιβλίῳ Ζ' κεφ. κ'

συνήθως ὀμιλουμένην παρὰ Νεοφύτου Δούκα κκρ' οὗ καὶ ἐξεδόθη εἰς τόμους δύο. Ἐν Βιέννῃ τῆς Ἀουστρίας ἐν τῇ τυπογραφίᾳ Γεωργίου Βενδῶτου. 1807.

¹ Ἐνθ' ἀν. σ. 63.

² Codex iste idem videtur esse cum eo, cujus meminerunt Catalogi Bibliothecae Bavariensis qui anno MDCII prodierunt, duodecim nempe annis post editionem *Historiae Romanae Scriptorum graecorum Sylburgianam*. H a v e r c a m p παρὰ V e r h e y k ἐνθ' ἀν. σ. **** 3 ἐν στήμ.

³ Ἐσφαλμένως ὁ Δούκας ἐν τῇ ἐκδόσει αὐτοῦ σ. κκ' ἀναφέρει ὡς ἀριθμὸν τοῦ κώδικος τὸν CCXIII. Κἀγὼ δ' ἐν τῇ *Classical Review* Τόμ. ΙΑ' σ. 382.

ὁ Syllburg ἐξέδωκεν ἐν τῷ κειμένῳ ταῦτα καὶ μόνα ὡς ἐν τῷ κώδικι περιλαμβανόμενα· ἐτελεύτησε δὲ . . . ἐννάτῳ καὶ ἡμέραις ἑπτὰ, τὸ δ' ἔλλειπες τοῦτο κείμενον συνεπλήρωσεν ἐκ τοῦ λατινικοῦ πρωτοτύπου ὡς ἐν ἐτελεύτησε δὲ τῆς ἡλικίας ἔτει ἑξηκοστῷ ἐννάτῳ τῆς δὲ ἀρχῆς ἐννάτῳ, καὶ ἡμέραις ἑπτὰ. Ἄλλ' ὁ Μοναχίος κώδιξ ἔχει τὰ ἐξῆς πληρέστερα τῶν ὑπὸ τοῦ Syllburg ἐν τῷ κειμένῳ ἐκδοθέντων· ἐτελεύτησε δὲ ἐνάτῳ καὶ ἑξηκοστῷ τῆς ἡλικίας, τῆς βασιλείας δὲ ἐνάτῳ καὶ ἡμέραις ἑπτὰ. Πολὺ δ' ἐνδεικτικώτεραι εἶνε αἱ περὶ τὰ περισελίδια σχόλια καὶ τὰς ἐν τῇ ᾠκ ἐπιγραφὰς διαφοραὶ παρὰ τῷ Syllburg καὶ ἐν τῷ Μοναχείῳ κώδικι. Οὕτως ὁ Syllburg δὲν σημειώνει τὰ ἐξῆς παρασελίδια, ἅπερ εὐρίσκομεν ἐν τῷ κώδικι τοῦ Μονάχου· ἐν Βιβλίῳ Β' κεφ. γ' ἐν τέλει περὶ τῆς τῶν ὑπαιτικῶν αὐθις ἀρχῶν ἀναλήψεως· αὐτόθι κεφ. στ' λεγεῶν πλήθος στρατιωτικῶν ἀνδρῶν ς' ἀπὸ τοῦ λέγω τοῦ ἐκλέγομαι ἤγουν ἐκλεκτῶν ἀνδρῶν· αὐτόθι κεφ. ζ' ἐν τέλει C^η περὶ Ἀλεξανδρείας· αὐτόθι κεφ. θ' περὶ σαμνιτῶν· αὐτόθι κεφ. ια' περὶ τοῦ πύρρου τοῦ ἠπειρώτου. Λεῖπουνσι δὲ παρὰ τῷ Syllburg ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν αὐτοκρατορικῶν χρόνων καὶ τὰ ἐξῆς ἐν τῷ Μοναχείῳ κώδικι παρασελίδια ὀνόματα τῶν οἰκείων αὐτοκρατόρων· τιβέριος, γάϊος, κλαύδιος, νέρων, γάλβας, ὄθων, βιτέλλιος, οὐεσπασιανὸς, τίτος, δομειανὸς, νέρβας, τραϊανὸς, ἀδριανὸς, ἀντωνῖνος ὁ εὐσεβῆς, μάρκος ἀντωνῖνος βῆρος, ετερος μάρκος ἀντωνῖνος ὁ σοφὸς, λεύκιος κόμοδος, περτίναξ, σενηρος, αντωνῖνος φάκαλος, μακρίνος, μάρκος αὐρηλιος, ἀλέξανδρος, μαξιμιανὸς, γορδιανὸς, φίλιππος, δέκιος, γάλλος, γαλλιῆνος, κλαύδιος, αὐρηλιανὸς, πρόβος, κάρος καὶ καρῖνος, διοκλητιανὸς, μαξιμιανὸς ὁ καὶ ἐρκούλιος. Ἄφ' ἐτέρου δὲ λέιπουσιν ἐν τῷ Μοναχείῳ τὰ ἐξῆς σημειώματα τῆς ᾠκ τοῦ κώδικος ὃν εἶχεν ὑπ' ὄψιν ὁ Syllburg· ἐν Βιβλίῳ Β' κεφ. ιη' ἀνδρῶν μυριάδες ἐγγὺς λ' τότε ἦσαν ἐν Ῥώμῃ, ἐν δὲ Βιβλίῳ Ζ' κεφ. η' ὅτι ὁ Αὐγουστος νς τὰ πάντα ἐβασίλευσεν ἄρξάμε-

νος ἀπὸ κ ἔτους τῆς ἡλικίας, ὧν τὰ μὲν ιβ σὺν Ἀντωνίῳ καὶ Δελίδῳ τὰ δὲ μὲν μόνος· καὶ ἔζησε πάντα ἔτη ἀπὸ γενέσεως ος. Εὐρίσκονται δὲ καὶ αἱ ἐξῆς διαφοραὶ ἐν παρασελιδοῖς σημειώμασιν ἀναγραφομένοις μὲν παρὰ τῷ Sylburg, ὑπάρχουσι δὲ καὶ ἐν τῷ κώδικι τοῦ Μονάχου· ἐν μὲν Βιβλίῳ Ε' περὶ τὸ τέλος κεφ. γ' ἀντὶ τῶν παρὰ τῷ Sylburg πρώτης καὶ τοῦτον δὲ ὁ Μονάχειος ἔχει α" καὶ τοῦτον, ἐν δὲ τῇ ἀρχῇ τοῦ Βιβλίου Η' ἐκ τῶν παρὰ τῷ Sylburg ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως Νέρβα τοῦ αὐτοκράτορος ἔτη ὧν λείπουσιν ἐν τῷ Μοναχείῳ αἱ λέξεις ἕως Νέρβα τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐκ πάντων τούτων γίνεται κατάδηλον, ὅτι ὁ ἐν χερσὶ τοῦ Sylburg κώδιξ καὶ ὁ Μονάχειος δὲν εἶνε εἰς καὶ ὁ αὐτός. Τίς δ' ὁ τοῦ Sylburg δυνάμεθα νὰ διαγνώσωμεν προσέχοντες εἰς τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ, ὅτι καθ' ὃν χρόνον ἐξέγραψεν ἐξ αὐτοῦ τὸν Παιάνιον ὁ κώδιξ εὐρίσκετο ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ τοῦ Pithou. Τῆς βιβλιοθήκης δὲ ταύτης αἱ τύχαι δὲν εἶνε ἔκτοτε ἄγνωστοι. Γινώσκομεν ἀπ' ἐναντίας, ὅτι οἱ ἐξ αὐτῆς κώδικες διεσπάρησαν εἰς Λονδίνον, εἰς Παρισίους, εἰς Montpellier καὶ εἰς ἄλλας βιβλιοθήκας τῆς Γαλλίας¹. ῥητῶς δὲ μνημονεύεται, ὅτι κώδικες τοῦ Pithou περιτλήθον καὶ εἰς τὴν βιβλιοθήκην τοῦ μαρκίωνος de Rosambo. Καὶ πράγματι ἐν ταύτῃ εὐρίσκομεν κώδικα τοῦ Παιανίου, γεγραμμένον τὸν δέκατον ἕκτον αἰῶνα καὶ συγκείμενον ἐκ φύλλων 49, ἐν ᾧ ἡ μετάφρασις τοῦ Παιανίου ἐν τῷ Μοναχείῳ καταλαμβάνει φύλλα 50, εἰς αὐτὴν δ' ἔπονται καὶ ἄλλα πολλὰ, τοῦ κώδικος ἀπαρτιζομένου ἐν ὅλῳ ἐκ φύλλων 396². ῥητῶς δὲ μνημονεύεται, ὅτι ὁ κώδιξ οὗτος τοῦ μαρκίω-

1 *Ide P. J. Grosley Vie de Pierre Pithou. Ἐν Παρισίοις. 1756 Τόμ. Β' σ. 275 κ. ε.* ὅπου ὁ κατάλογος τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Φραγκίσκου Pithou. Πρὸς V. Gardthausen Sammlungen und Cataloge griechischer Handschriften. Ἐν Λειψίῳ. 1903 σ. 17, 60, 94 ἐν λ. Pithou.

2 *O m o n t ἐν Inventaire sommaire des manuscrits grecs de la Bibliothèque Nationale. Ἐν Παρισίοις 1888 Τόμ. Β' σ. 381.*

3 *H a r d t Catalogus codicum manuscriptorum bibliothecae regiae bavaricae. Ἐν Μονάχῳ. 1806 s. 538.*

νος de Rosanbo προσέρχεται ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ριθου. Ἀπορῶ δὲ πῶς ὁ κ. de Rosanbo, ὃν πρό τινων ἐτῶν παρεκάλεσα νὰ με διευκολύνη εἰς ἀντιβολὴν ἢ φωτογράφησιν τοῦ κώδικος, ἐν ρητῶς ἀναγράφει ὁ Omon t ὡς παρ' αὐτῷ ἀποκείμενον¹, μοι ἔγραψεν, ὅτι δὲν κέκτηται τὸν κώδικα τοῦτον.

Πλὴν δὲ τῶν δύο τούτων κωδίκων, τοῦ Μοναχείου καὶ τοῦ ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ Ριθου, σώζονται καὶ δύο ἄλλοι, οἵτινες δὲν ἔχουσι ληφθῆ ὑπ' ὄψιν ὑπὸ τῶν ἐκδοτῶν τῆς μεταφράσεως τοῦ Παιανίου. Ὁ ἕτερος τούτων εἶνε ὁ Λαυρεντιανὸς LXX cod. 5, γεγραμμένος τὸν δέκατον τέταρτον αἰῶνα τελευτώντα καὶ περιλαμβάνων τὸν Παιάνιον ἐν φ. 198^a-219^b, καὶ ὁ πάντων ἀρχαιότατος, ὁ ὑπ' ἀρ. 812 τῆς ἐν Ἀγίῳ ὄρει μονῆς τῶν Ἰθῆρων, τοῦ δεκάτου τετάρτου αἰῶνος, ἐν φ. 1-98, ἐξαιρουμένων τῶν φ. 3-6 καὶ 11-14, ἐγκαταμεμιγμένων μετὰ τῆς μεταφράσεως τοῦ Παιανίου², ἐν οἷς περιέχονται τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἐκδοθέντα ἀποσπάσματα Ἰωάννου τοῦ Ἀντιοχέως³.

Ἐξαιρουμένου δὲ τοῦ κώδικος τοῦ Ριθου (de Rosanbo), οὗ δὲν ἠδυνήθη νὰ λάβω γνῶσιν διὰ τὸν προμνημονευθέντα λόγον, τοὺς μὲν δύο τῶν λοιπῶν, τὸν Λαυρεντιανὸν (Λ) καὶ τὸν Μονάχειον (Μ), ἀντέβαλον αὐτὸς, τὸν δὲ Ἰθηριτικὸν (Ι) διὰ τοῦ φίλου κ. Φιλίππου Γεωργαντᾶ, κατὰ παράκλησίν μου μεταβάντος εἰς Ἅγιον ὄρος τὸ θέρος τοῦ 1896. Εὐθὺς δ' ἀμέσως παρατηρητέον, ὅτι ὁ Ἰθηριτικὸς κατὰ τοῦτο εἶνε σπουδαιότερος τῶν ἄλλων τριῶν γνωστῶν μοι κωδίκων, ὅτι περιέχει μὲν τὸ ἐν τοῖς λοιποῖς κώδιξι λείπον μέρος τοῦ ἕκτου Βιβλίου, συνιστάμενον ἐκ μέρους τοῦ ἐνάτου κεφαλαίου, ἐξ ὅλου τοῦ δεκάτου καὶ τοῦ πρώτου μέρους τοῦ ἐνδεκάτου, καὶ τὸ μέγιστον μέρος τοῦ λείποντος τέλους τοῦ Εὐτροπίου, ἀρχόμενον μὲν ἀπὸ τῶν λέ-

¹ O m o n t ἐνθ' ἂν.

² Σπυρ. Π. Δάμπρου Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου ὄρους ἑλληνικῶν κωδίκων. Ἐν Κανταβριγίᾳ τῆς Ἀγγλίας. 1900. Τόμ. Β' σ. 228.

³ Νέου Ἑλληνομνημονος Τόμ. Α' σ. 7 κ. 6.

ξων [ἀλλο]φύλλως τῶν ἀγῶνι εἶχον, ἀντιστοιχοῦσάν εἰς τὸ δωδέκατον κεφάλαιον τοῦ δεκάτου Βιβλίου τοῦ πρωτοτύπου, λήγον δ' εἰς τὰς λέξεις πάλιστα δὲ δικαιοσύνης, ἀνταποκρινομένης εἰς τὰ in provinciales justissimus τοῦ 15' κεφαλαίου. Κατὰ ταῦτα οὐδ' ὁ Ἰθρητικὸς κώδιξ περιέχει τὸ ὅλον τέλος τοῦ Παιανίου, ἀλλὰ λείπεται τὸ ἀντίστοιχα τῆς μετὰ τὰς ἀνωτέρω λέξεις συνεχίας τοῦ 15' κεφαλαίου τοῦ Εὐτροπίου μέχρι τοῦ ἐν τῷ 11' κεφαλαίῳ τέλους τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας. Τὸ δὲ περίεργον εἶναι, ὅτι τὸ κολοβὸν τοῦτο κείμενον τοῦ Παιανίου δὲν τελευταῖα ἐν ἰδίῳ φύλλῳ τοῦ Ἰθρητικοῦ κώδικος, ὥστε νὰ ὑποταθῆ ἐκπεσοῦσα ἢ συνέχεια, ἀλλ' εἰς τὰς ἀνωτέρω τελευταίας λέξεις τοῦ Παιανίου τὰς ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὸ πρωτότυπον κείμενον τοῦ Εὐτροπίου ἔπεται ἐν μέσῳ τῷ φύλλῳ ἀνευ διακοπῆς ἢ ἀκέφαλος ἀρχῆ, ἀνωνύμου συγγραφέως περὶ τοῦ Καισαρείου γένους, ἣν ἐξέδωκα ἤδη ἐν τῷ Νέῳ Ἑλληνομνημόνι, προσπαθήσας νὰ δικαιολογήσω καὶ τὸν λόγον τῆς συγχύσεως καὶ συναναμίξεως τῶν δύο συγγραφῶν¹. Τῷ δὲ 1897 ἐξέδωκα καὶ τὰ νέα ταῦτα μέρη τοῦ Παιανίου μετ' ἀντιβολῆς τοῦ Ἰθρητικοῦ κώδικος καὶ τοῦ Μοναχείου πρὸς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Kaltwasser, οὐσαν ἐν τοῖς πλείστοις ἀπλήν ἀνατύπωσιν τῆς τοῦ Sylburg, ἀναγράφας δὲ καὶ τινὰς ἐνδεικνυομένας ἀρίστας διορθώσεις τῶν λοιπῶν μερῶν τοῦ Παιανίου².

Ἐνταῦθα δ' ἐθεώρησα σκόπιμον νὰ προβῶ εἰς νέαν ἔκδοσιν τοῦ ὅλου κειμένου τοῦ Παιανίου, περιλαμβανομένων καὶ τῶν ἐκ τοῦ Ἰθρητικοῦ κώδικος νέων μερῶν. Σκοπὸν δὲ τῆς ἐμῆς ἐκδόσεως προεβαλέμην οὐχὶ νὰ ἐπανορθώσω αὐτὸν τὸν Παιανίον, προσαρμύζων αὐτὸν πρὸς τὸ πρωτότυπον, ἀλλ' ἀπλῶς νὰ ποικαταστήσω ὅσον τὸ δυνατόν πιστῶς τὸ ἀρχικὸν κείμενον αὐτοῦ τοῦ Παιανίου ἐπὶ τῇ βῆσει τῶν ἀρίστων γραφῶν τῶν κωδίκων μόνον ἐν ταῖς κριτικαῖς σημειώσεσιν, ἐν αἷς αἱ διαφοραὶ γραφαί

¹ Νέου Ἑλληνομνημόνιος Τόμ. Α' σ. 129 κ. ἑ.

² Ἐν τῇ Classical Review Τόμ. ΙΑ' (1897) σ. 382 κ. ἑ.

τῶν χειρογράφων δηλοῦνται διὰ τῶν γραμμάτων Ι, Λ καὶ Μ, σημειῶνων ἔπου ἀναγκάσιον τὰς ἀσφαλεστέρας τῶν προταθεισῶν προσαρμογῶν πρὸς τὸ πρωτότυπον τοῦ Εὐτροπίου, ἰδίως ἐν τοῖς κυρίοις ὀνόμασιν, ἅτινα παρεφθαρμένα πολλάκις φαίνεται ἀποδοῦν αὐτὸς ὁ Παιάνιος, ἀν κρίνωμεν ἐκ τῆς ὁμοφωνίας τῶν σωζομένων κωδίκων. Σημειωτέον δὲ, ὅτι ἐν τῷ Μοναχαίῳ διακρίνονται πῶς καὶ πού διορθώσεις δευτέρας χειρός, ἃς ἐφρόντισα ὁμοίως νάναγράψω ἐν ταῖς κριτικαῖς σημειώσεις. Τοῦ δὲ Λαυρεντιακοῦ κώδικος τὸ κείμενον εἶνε γεγραμμένον διὰ τριῶν εὐκόλως διακρινομένων χειρῶν. Τοῦτων ἡ μὲν πρώτη ἔγραψε τὰ φύλλα 200^x-218⁶, ἡ δὲ δευτέρα τὸ φ. 219^x μέχρι τῶν λέξεων τῆς δὲ ἐξ αὐτῶν γενομένης συμφορᾶς ἐν τῷ κεφαλαίῳ ε' τοῦ Θ' Βιβλίου, ἡ δὲ τρίτη πυκνοτέρα καὶ διάφορος τῶν ἄλλων τὰ φ. 220^x - 221⁶. Παρατηρητέον δ' ὅτι εἶνε μὲν καὶ τὰ φύλλα 216^x - 218⁶ διάφορά πως τὴν γραφὴν τῶν πρὸ αὐτῶν, ἀλλὰ παρὰ τὴν διαφορὰν ταύτην ὁ καθ' ὅλοι γράφικος χαρακτήρ εἶνε ὁ αὐτός, καὶ δυνάμεθα ἀσφαλῶς νάποφανθῶμεν, ὅτι καὶ ταῦτα ἔγραψαν ὑπὸ τῆς αὐτῆς πρώτης χειρός. Ἀλλὰ καὶ περὶ τοῦ φύλλου 219 λεκτέον, ὅτι διαφέρει πῶς ἡ γραφὴ τοῦ δευτέρου ἡμίσεος αὐτοῦ μετὰ τὰς ἄνω ἀναγραφείσας λέξεις τῆς δὲ ἐξ αὐτῶν γενομένης συμφορᾶς, καὶ πάλιν δὲ διαφόρως ἔχει ἡ γραφὴ τοῦ ὀπισθίου μέρους τοῦ φύλλου· ἀλλ' ἐπισταμένη μελέτη ἀποδεικνύει, ὅτι παρὰ τὰς διαφορὰς ταύτας τὸ ὅλον φύλλον ἔχει γραφὴ ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς χειρός. Ἡ δὲ δευτέρα τῶν ἀνωτέρω χειρῶν ἐπήνεγκε καὶ διορθώσεις τοῦ κειμένου, ἃς περιέλαβον πάντοτε ἐν τῇ οἰκείᾳ θέσει τῶν κριτικῶν μου σημειώσεων. Ἔχει δὲ ὁ Λαυρεντιακὸς κώδιξ καὶ οὐκ ὀλίγα παρασελίδια σημειώματα, ὀνόματα ἢ χρονολογίας, ὁμοίως πάντα ἀναγραφέντα ἐν ταῖς κριτικαῖς σημειώσεις. Ἦνεν δὲ τὰ σημειώματα ταῦτα συνήθως μὲν ἐρυθρὰ, σπανιώτερον δὲ ποτε μέλανα ἢ κίρρα. Καὶ ὁ ἐρυθρογράφος δὲ διώρθωσεν ἐνιαχοῦ τὸ κείμε-

1 Ἐννοῶ τὴν διὰ μελοβιβλίου ἐν τῇ κάτω ᾠφ ἀριθμῶσιν τῶν φύλλων.

νον ἢ κατέστησε ζωηρότερα γράμματα ἀμυδρά ἢ κακῶς ἐσχηματισμένα. Φαίνεται δὲ, ὅτι ὁ ἐρυθρογράφος εἶνε ὁ αὐτὸς ἐκεῖνος ὁ γράφας τὸ φύλλον 219 τοῦ κειμένου, ἦτοι ἡ δευτέρα χεὶρ.

Πρὸς τούτοις σημειῶνω, ὅτι τὰς μὲν παρὰ τῷ Sylburg γραφὰς τὰς παρελημμένας ἐκ τοῦ κώδικος τοῦ Pithou ἐδήλωσα διὰ τοῦ Σ, τὸ δὲ Π δηλοῖ ὁμοφωνίαν ἀπάντων τῶν κωδίκων ὡς καὶ τῶν ἐνταῦθα ληφθεισῶν ὑπ' ὄψιν ἐκδόσεων ἢ κατ' ἀντίθεσιν πάντων τῶν λοιπῶν πρὸς μίαν καὶ μόνην γραφήν, ἣν καὶ ἀντιπαρατάσσω. Εὐνόητον δ' εἶνε, ὅτι οἱ κώδικες δὲν ἔχουσι κεφαλαία γράμματα καὶ ὑπογεγραμμένας, καθ' ἃ ἐγράφησαν ταῦτα ἐν ταῖς ἡμῶν σημειώσεσι χάριν εὐκολίας. Περιστὸν δ' ἐθεώρησα νὰ σημειώσω τὰ τονούμενα ἐκ τῶν κωδίκων πλὴν τῆ ὅπου παρουσιάζονται διαφοραὶ ὡς πρὸς τὴν ἐγκλίσιν.

Ἄξιον δὲ σημειώσεως εἶνε καὶ τοῦτο, ὅτι ὁ Μονάχειος κώδιξ ἐν τῷ τελευταίῳ φύλλῳ ἐκάστου τετραδίου ἔχει ἐν τῇ κάτω ᾠξ πρὸς τῇ ῥάχει σεσημειωμένας τὰς πρώτας λέξεις τοῦ ἐπομένου φύλλου. Οὕτως ἐν μὲν φ. 8⁶ εὐρίσκομεν τὰς λέξεις ἐκστρατεύουσι πάλιν, ἐν φ. 16⁶ πόλει συνέλαβεν, ἐν φ. 24⁶ γαμετὴν καὶ τοὺς παῖδας ὅπου τὸ γαμετὴν γραφὴν τῇ πρώτῃ χειρὶ διέγραψεν ἡ δευτέρα, προσθεῖσα μετὰ τοῦ σημείου < ἐν τέλει τοῦ κειμένου, ἐπειδὴ ὁ πρῶτος βιβλιογράφος ἐλησμένησε νὰ γράψῃ τὴν λέξιν ταύτην ἐν ἀρχῇ τοῦ φ. 25^α, ἐν δὲ φ. 32⁶ αὐθις ἐγένετο φθορεὺς, ἐν δὲ φ. 40⁶ σαβίνος ὁ κοινωνήσας, ἐν δὲ φ. 48⁶ προσθήκαις.

Τέλος παρατηρητέον, ὅτι αἱ ἐπιγραφαὶ Βιβλίον Α' καὶ καθεξῆς λείπουσιν ὡς τὸ πλεῖστον ἐν τοῖς κώδιξι.

ΠΑΙΑΝΙΟΥ
ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΤΟΥ ΕΥΤΡΟΠΙΟΥ ΡΩΜΑΪΚΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ

ΒΙΒΛΙΟΝ Α΄.

1. Τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας ἐν προοιμίῳ οὐδὲν ἐγένετο μείον τε καὶ ταπεινότερον. Τῇ δὲ κατὰ μικρὸν αὐξήσει καὶ ταῖς ἀεὶ προσθήκαις κατὰ τὴν οἰκουμένην ἅπασαν οὐδὲν ἔτι μείζον οὔτε δυνατώτερον ἢ μνήμη τῶν ἀνθρώπων φέροι. Ταύτης δὲ τὴν πρώτην κρηπίδα κατεβά- 5 λετο Ῥωμύλος ὃς ἐκ Ῥέας Σιλβίας, οὕτω καλουμένης Ἑστιακῆς παρθένου, τῷ Ἄρει συνελθούσης, ὡς ὁ πολὺς κατεῖχε λόγος, ἐκ διέμου γονῆς σὺν ἀδελφῷ Ῥέμῳ προήλθεν εἰς φῶς. Οὗτος ὀκτωκαίδεκα γρονῶς ἔτη βίον τε ἔχων τοῖς ποιμαίνουσι συλληστέειν ἐλάχιστόν τι πολίχνιον ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ Παλλαντίου κατεστήσατο πρώτη τοῦ 10 Μαίου μηνὸς ἔτει τρίτῳ τῆς ἕκτης Ὀλυμπιάδος, τῆς δὲ Ἰλίου καταστροφῆς κατὰ τοὺς τὸ πλείστον τε καὶ ἐλάχιστον παραδεδωκότας ἔτει τετάρτῳ καὶ ἐνενηκοστῷ καὶ τριακοσιοστῷ.

2. Οἰκίσας δὲ τὴν πόλιν καὶ καλέσας αὐτὴν ἐξ ἑαυτοῦ Ῥώμην, πρῶτον μὲν πολὺ πλῆθος ἐκ τῶν περιοίκων εἰσεδέξατο, ἔπειτα δὲ τοὺς 15 προβαθηκότας εἰς ἡλικίαν ἐκλεξάμενος, τούτους ἐπέστησε τοῖς λοιποῖς ἡγεμόνας τῶν πρακτέων, σενάτωρας αὐτοῦ καλέσας κατὰ τὴν

Ἐπιγραφή Παιανίου — ἱστορίαν ΑΜΣ : Παιανίου μετάφρασις τῆς Εὐτροπίου Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας. Ἑρμηνεία τῆς Ῥωμαϊκῆς ἱστορίας ἦν ἔγραψεν Εὐτρόπιος, ἢ δὲ φράσις Παιανίου I 1, οὐδὲν II : μὲν οὐδὲν A μείον ἔγραψα : μείον II τε ΜΔ : ἐκ ΑΙΣ 2. ταπεινότερον II : ταπεινότερον ἐκ τοῦ ταπεινώτερον A ταῖς . . . προσθήκαις II : τὰς . . . προσθήκαις I 4. δὲ ΑΜΔ : λείπει ΙΣ κρηπίδα ΜΣ : κρηπίδα ΛΙΑ 4. κατεβάλετο ΣΔ : κατεβάλλετο ΑΜΙ 5. Ῥωμύλος ΣΔ : Ῥωμέλλος ΑΜΙ 8. ποιμαίνουσι ΑΙ : ποιμέσι ΜΔ : pro ποιμαίνουσι vetus liber aliam quoque scripturam habet, ποιμέσι Σ ἐλάχιστον II : ἐλαχιστον Μ 9. Παλλαντίου Η. Γρακτέον Παλατινον 10. ἕκτης Ὀλυμπιάδος ΙΣΔ : ὀλυμπιαζέν τῃ φῶς ΑΜ 11. πλείστον τε Δ : πλείστον ἐκ II 12. ἐνενηκοσιοσίο ΑΜΙ : ἐνενηκοσιῶ ΣΔ τριακοσιοσίο ΜΙΑ : τριακοσιῶ Α 13. Ἐν τῇ φῶς ἀπὸ τρωικοῦ πολέμου ἔτη ἑγγὺς ἢ μέχρι οὐνοικησεως (συναικησεως Μ) Ῥώμης (Ῥώμης ΜΣ) ΑΜΣ ἑαυτοῦ ΑΙΜ : αὐτοῦ ΣΔ 16. σενάτωρας ΣΔ : σενάτωρας ΑΜΙ

Ε.Υ. ΜΑΡΤΙΝΟΥ Κ.Τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

τῶν Ἰταλῶν φρονίην, ἐπειδὴ σένης ἐκείνοι καλοῦσι τοὺς γέροντας· σύγ-
 κλητον δὲ Ἕλληνας ἐκάλεσαν τὸ συνέδριον ἐκ τοῦ πρότερον μὲν τοὺς
 βασιλεύοντας, μετὰ δὲ ταῦτα τοὺς ὑπάτους συγκαλεῖν τε αὐτοὺς ἐπὶ
 τῆς βουλᾶς καὶ τῶν φήρων ποιῆσθαι κυρίους. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ πλῆθος,
 5 αὐξήθην ἦδη, συνοίκων ἐστέρητο γυναικῶν, καὶ φόβος ἦν ἐπιλιπεῖν
 τοὺς ἄνδρας, τέχνη ἐδέωκε διαδοχὴν τῇ γένει. Παρακαλέσας γὰρ ὡς
 ἐπὶ τινα θέαν τὰ γειτνιῶντα τῶν ἐθνῶν, ἀρπαγὴν γενέσθαι παρε-
 σκεύασε τῶν παρθένων ἅς οἱ προκληθέντες ἐπὶ τὴν τέρψιν ἐπηγά-
 γοντα. Καὶ τῆς μὲν ἔσχον γαμετὰς ἀρπάσαντες· πόλεμον δὲ τὸ ἔργον
 10 ἐξήγησεν. Οὐ συστάντος, ἠττῶνται Καινίνοι καὶ Ἄντεμνάται, Κρου-
 στουμίνοι, Σαδῖνοι, Φιδηνάται, Βέειοι. Συνοικίαι δὲ ἦσαν αὐταί, καὶ
 κατ' οἰκίαν ἀρχὴν ἐκάστη, καὶ μετὰ ταῦτα ἐπολίσθησαν, καὶ ταύταις
 15 ἔτι καὶ νῦν ἡ Ῥώμη ταῖς πόλεσι περιστεφάνωται. Τούτων δ' οὕτω
 πραχθέντων, χειμῶν ἐξαίφνης ἐπελθὼν ἀφανῆ τὸν Ῥωμόλον ἐποίησεν
 20 ἐξ ἐκείνου δὲ εἰς τόδε πεπίστευται πρὸς θεοῦς ἀνειληφθαί. Καθιερώ-
 θη οὖν παρὰ τῶν ἀρχομένων ἔτη βασιλεύσας αὐτῶν ἑπτὰ καὶ τριά-
 κοντα. Καὶ τέως μὲν τὴν πόλιν διείπον καὶ τὴν βασιλείαν ἐπετρόπευον
 οἱ καλούμενοι σενάτωρες ἐπὶ ἑνιαυτὸν ὅλον ἐξ ἀμοιότης, δι' ἡμερῶν
 πέντε τῆς ἐπιτροπείας ἀντ' ἄλλων εἰς ἄλλους μεθισταμένης.
 25 3. Μετὰ δὲ τὸν ἑνιαυτὸν Νομᾶς Ποπίλιος ἀνερρήθη βασιλεὺς. Οὗ-
 τος πολέμου μὲν ἀπέσχετο παντός, τῇ Ῥώμῃ δὲ οὐχ ἦττον ἢ Ῥωμό-
 λος ἐγένετο χρήσιμος. Νόμους τε γὰρ αὐτοῖς ἔθηκεν ἔθνη τε παρέδω-
 κεν, ἀφ' ὧν λησταί τινες πρότερον ὑπαιλιγμένοι καὶ μιξοδάρβαροι
 ἡμεινόνων ἀνδρῶν δόξαν ἐκτήσαντο, ἱερά τε αὐτοῖς ἐτέλεσε ναοὺς τε
 30 κατεσκεύασεν. Οὕτω δὲ διαθείς τὴν πόλιν, τεσσαρακοστῷ καὶ τρίτῳ
 τῆς βασιλείας ἔτει νοσήσας ἐτελεύτησεν.

4. Τρίτος διαδέχεται τὴν βασιλείαν Τούλλος Ὀστίλλιος. ὑπὸ τού-

7. τὰ II: λείπει Σ ἀρπαγὴν II: ἀρπαγὴν I 10. καινίνοι II: καὶ νι-
 νίνοι M Ἄντεμνάται ἔγραφα: ἀντεμνάται II 11. Φιδηνάται ἔγραφα: φιδηνάται

ἐκ τοῦ φιδηνάται M: φιδηνάται II 12. ἀρχὴν II: ἀρχή A 13. ταύτων δ' ΛΔ:
 ταύτων MIΣ 14. Ῥωμόλον ΣΔ: Ῥωμόλλον AMI 15. πεπίστευται II: πιπί-
 στευται A 18. σενάτωρες ΣΔ: σενάνωρες AMI δι' ἡμερῶν II: δι ἡμε-
 ρῶν M 20. Ἐν τῇ φξ β AM Νομᾶσιος IΣΔ: νομηῆσιος AM ἀνερρῆ-

ρήθη ἔγραφα: ἀνερρήθη II: ἀνερρήθη M 21. Ῥωμόλος ΣΔ: Ῥωμόλλιος AMI

23. ἱερά τε IΣΔ: ἱεραὶ τινος A 24. ἱερά τε ἔγραφα: ἱερά τε AMI:
 ἱερά δὲ ΣΔ 27. ἐν τῇ φξ Γ AM Ὀστίλλιος NA: Ὀστίλλιος AM

τῷ πάλιν ἢ περὶ τοῦ πολέμου ἐπανήλθε σπουδῇ. Νικῶνται γὰρ Ἄλθανοί μάχῃ, τῆς Ῥώμης δυοκαίδεκα διεστότες σημείοις· μίλια καλοῦσιν αὐτὰ Ῥωμαίοι· τὰ χίλια γὰρ βήματα οὕτως ὀνομάζουσι, τοσούτοις βήμασι συμμετρούμενοι τὸ σημεῖον. Ἐπὶ ἐφεξῆς ἠττῶνται Βάειοι καὶ οἱ ἀπὸ Φιδίγγης, οἱ μὲν ἕξ χοιριζόμενοι σημείοις, οἱ δὲ ὀκτωκαίδεκα. Μετὰ ταῦτα δὲ τὰς νίκας καὶ τὴν πόλιν γύρῃσεν, τὸν Κέλλιον αὐτῇ προσθεῖς λόφον. Ἐπὶ τούτοις τοῖς ἔργοις τριάκοντα καὶ δύο τὴν ἀρχὴν κατασχὼν ἐνιαυτοῦς, κεραινοῦ πεσόντος συγκατεφλέχθη τῇ βασιλικῇ στέγῃ.

5. Τέταρτος παρήλθεν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν Ἄγκος Μάρκιος, ἔκγονος ἀπὸ θυγατρὸς τοῦ Νουμᾶ Πομπηλίου. Οὗτος ἤρατο πόλεμον πρὸς Λατίνους, καὶ τῇ πόλει συνήψε τὸν Ἀβάντινον λόφον Ἰανίκουλον τε, καὶ πολίχνην ἐδείματο ἐπὶ θαλάσῃ πρὸς ταῖς τοῦ Θύμβριδος ἐκβολαῖς, αἱ τῆς Ῥώμης ἕξ καὶ δέκα διεστήκασι σημείοις. Τετάρτη τε καὶ εἰκοστῇ τῆς βασιλείας ἔτει νόσῳ διεφθάρη.

6. Διεδέξατο δὲ τὴν βασιλείαν Ταρκύνιος ὁ Πρίσκος ὀνομαζόμενος. Οὗτος τὸ μὲν τῆς συγκλήτου συνέδριον διπλάσιον ἐποίησε τῷ τῶν σομάτων ἀριθμῷ, καὶ τῇ πόλει δὲ τὸν ἵππόδρομον ἠκοδόμησε θεάτρων τε ἐνεστήσατο τέρφιν, Ῥωμάνην καλέσας τὴν θεάν, ἣτις ἕξ ἐκείνου καὶ εἰς τὸδε τελεῖται, τὴν αὐτὴν ἔχουσα προσγγορίαν. Ἔτι δὲ Σαβίνους εἶλε μάχῃ, καὶ, πολλῆς αὐτοῦ ἀφελόμενος γῆς, προσεκύρωσε τῇ Ῥώμῃ. Πρῶτος δὲ θριαμβεύων εἰς τὴν Ῥώμην εἰσῆλθε. Τείχη τε ἐδείματο καὶ τὰς ὑδρορροὰς ἤγγου ἀμάρας, καὶ τῆς τοῦ Καπιτωλίου κατασκευῆς ἤρξατο. Ὀκτώ τε ἐπὶ τοῖς τριάκοντα βασιλεύσας ἐνιαυτοῦς ὑπὸ τῶν Ἄγκου παίδων ἀνῆρέθη, παρ' οὗ τὴν βασιλείαν αὐτὸς ἀνεδέξατο.

7. Ἐκτος δὲ ὑποδέχεται τὴν ἀρχὴν Σερούιος Τούλλιος, ἕξ ἐπισήμου γεγονώς μητρὸς, ἣ καὶ αἰχμαλωσίας καὶ δουλείας περιέπεσε τύχη.

1. ἐφεξῆς AMΔ : ἐφ' ἑξῆς ι 6. ταῦτα ι Δ : ταῦτα; M : ταῦτα; ἐκ ταῦτα A
Κέλλιον II. Γραπτεῖον Καίλιον 7. τοῖς II : δὲ τοῖς Δ 10. Ἐν τῇ
ῥα δ AM ἔκγονος II : ἔκγονος τοῦ κ γραφέντος μετὰ διάθεσιν ἄλλου γραμμά-
τος M 11. ἤρατο MIA : ἤρατο τοῦ ἦ γραφέντος μετὰ διάθεσιν ἄλλου γραμμά-
τος M 12. Ἀβάντινον II. Γραπτεῖον Ἀβεντίνον 12-13. καὶ πολίχνην MIΔ :
πολίχνην ΔΙΣ 13. θαλάσῃ ἔγραψα : θαλάσσης II 14. ἕξ καὶ δέκα ΙΣΔ : ἕξ-
καίδεκα AM 18. θεάτρων II : θεάτρων M 22. δὲ MΣΔ : τὸ ΔI 23. ἔδρο-
ρρῶς ΙΣΔ : ἔδρορρῶς AM 25-26. ἐπὶ τῶν—ἀνεδέξατο AMI : ἀνεδέξατο Σ :
τοῦ βίου τὴν κλειυτὴν ἐδέξατο παρ' Ἄγκου παίδων παρ' οὗ—ἀνεδέξατο Δ
27. δὲ ΛΔ : λείπει MΙΣ Σερούιος ΙΣΔ : σερούίλιος AM

E. P. Applegate, Inc. II
IOANNINA 2006

Οὗτος ὑπηγάγετο Σαθίνους καὶ τρισὶ λόφοις ἠδξήσε τὴν πόλιν, τῷ Κυριναλίῳ καὶ τῷ Βιριναλίῳ καὶ τῷ Ἐσκυλίῳ, τάφρους τε ὠρυξε πρὸ τοῦ τείχους κύκλῳ καὶ ταῖς ἀπογραφαῖς τῶν σωματίων ἔδωκεν ἀρχὴν, οὐπω παρ' αὐθενί τῶν ἐθνῶν ἐγνωσμέναις. Ἀπογραφέντες οὖν οἱ τὴν
 5 Ῥώμην οἰκοῦντες ὑπ' αὐτῷ, συνήχθησαν εἰς ἀριθμὸν ὀγδοήκοντα τριῶν χιλιάδων μετὰ τῶν ἐν τοῖς ἀγροῖς οἰκούντων. Τελευτήν μέντοι τοῦ βίου ἐδέξατο παρὰ τοῦ γαμβροῦ Ταρκυνίου Σουπέρβου ἑηλοῖ δὲ τοῦτο [τὸ] ἐπώνυμον ὑπερήφανον. Παῖς δὲ ἦν οὗτος Ταρκυνίου τοῦ Πρίσκου, παρ' εὐ τὴν βασιλείαν ὁ σφαγεὶς οὗτος ἐδέξατο.
 10 8. Ἐπιλαμβάνεται δὴ τῆς βασιλείας οὗτος ὁ Σούπερβος Ταρκύνιος, ἑβδομὸς τε ὢν τῶν βασιλέων καὶ ὑστατος, καὶ νικᾷ μὲν Βολούσκους, ἔθνος δὲν ἐπὶ τὴν Καμπανίαν, οὐ πόρρω τῆς Ῥώμης αἶρει δὲ ἐπὶ τοῦτοις Γαβίαν καὶ Σύεσσαν τὴν Πομητιάν πόλεις, ἔθετό τε μετὰ Τούσκων σπονδὰς γὰρ τε φκοδόμησεν ἐν τῷ καλουμένῳ Καπιτωλίῳ.
 15 Μετὰ ταῦτα πολιορκῶν τὴν Ἄρδεαν, πολίχνην δέκα καὶ ὀκτὼ σημείοις πόρρω τῆς Ῥώμης, τὴν ἀρχὴν ἀπέβαλεν. Ὁ γὰρ ὁμώνυμος αὐτοῦ παῖς ἐπιφανῆ γυναῖκα Λουκρητίαν, ἧς πολὺς ἦν ἐπὶ σωφροσύνη λόγος, Ταρκυνίῳ Κολλατίνῳ συνοικοῦσαν, ἐδιόσατο. Τοῦτο δὲ ἐξήγγειλεν ἡ Λουκρητία τῷ ἀνδρὶ καὶ τῷ πατρὶ, καὶ μὲνύσασα τὸ πάθος, ἐν ὀφθαλ-
 20 μῶς αὐτῶν ἑαυτὴν διεχρήσατο. Ἐνταῦθα δὲ Βροῦτος, γένει προσήκων τῷ Ταρκυνίῳ, τὸν δῆμον ἀθροίσας, ἀφαιρεῖται τῆς βασιλείας τὸν Ταρκύνιον, κλείω ποιησάμενος τοῦ κοινοῦ λόγον ἢ τοῦ γένους. Τούτῳ δὲ καὶ τοῦ δήμου τῷ δόγματι ἡ στρατιὰ συνηκολούθησε, μεθ' ἧς ἐπολιόρκει τὴν Ἄρδεαν. Τετάρτῳ τε καὶ εἰκοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας μετὰ
 25 τῆς γαμετῆς καὶ τῶν παιδῶν φυγὴν ἑαυτοῦ κατεψηφίσατο. Οὕτως ὑπὸ βασιλευσιν ἑπτὰ, τοῖς ὄλοις ἔτεσι διακοσίοις τεσσαράκοντα καὶ τρισὶ, τὰ τῆς Ῥώμης ζιφκήθη πράγματα. Μικρὰ δὲ ἦν ἔτι τὰ τῆς δυνάμεως

5. *συνήχθησαν* H : *σνηήχθησαν* A 6. *οἰκοῦντων* H : *οἰκοῦντων* ἐκ τοῦ οἰκοῦντας M 7. *ἐδέξατο* H : *ἐδέξετο* A 8. *τὸ προσέθηκα* : *λείπει* H
 11. *ἑβδομὸς τε* AMA : *ἑβδομος τε* IΣ *Βολούσκους* H : *βουλούσκους* M

13. *Γαβίαν καὶ Σύεσσαν* (σὺε αν M) τὴν Πομητιάν MA : *γαβίαν καὶ πομη-
 τίαν καὶ σίεσσαν* A IΣ *ἔθετό τε* A : *ἔθετο τε* H 14. *φκοδόμησεν ἐν τῷ* MA : *φκοδόμησε ἐν τῷ* A IΣ 15. *Ἄρδεαν* ΣΔ : *ἄρδεων* AMI 16. *τὴν ἀρχὴν* ΣΔ : [*τὴν ἀρχὴν*] Σ : *λείκουσι* AMI 18. *δέ* AMA : *λείπει* IΣ 19. *Λουκρητία* H : *λουκρητία* M 23. *ἧς* H : *ἧς* M 25. *Ἐν τῷ ᾧ ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης ἕως τέλους τοῦ ζου τῶν βασιλέων καὶ ἀρχῆς (ἀρχῶν M) τῶν ὑπάντων ἔτη σμγ* AMΣ

αὐτῆς, τῶν ὀρίων αὐτῆς οὐδαμῶθεν ὑπὲρ πεντεκαίδεκα σημεῖα ἐκτεινομένων.

9. Ἐντεῦθεν τὸ μὲν τῶν βασιλέων ἐπαύσατο, μετιγνέχθη δὲ εἰς τὴν τῶν ὑπάτων ἀρχήν. Δύο δὲ ἦσαν οὗτοι καὶ ἐτήσιοι, ὥστε, κἂν ἕτερον *φαῦλον εἶναι, καταφεύγειν ἐπὶ τὸν ἕτερον, τῷ δὲ χρόνῳ περαιουμένην, ἢ ὥστε μετριωτέραν εἶναι τὴν δυναστείαν. Ἀνάγκη γὰρ ἦν ἀρίστους εἶναι ἀγματογούς, εἰδότας ὡς μετὰ τὸν χρόνον ἔσονται τῶν ἀρχομένων. Γίνονται τοίνυν ὑπατοὶ τῷ πρώτῳ ἔτει μετὰ τοὺς βασιλεῖς Λεύκιος Ἰουνίου Βροῦτος ὁ τῆς Ταρκυνίου μάλιστα καθαιρέσεως αἰτιώτατος, καὶ Ταρκύνιος Κολλατίνος ὁ τῆς Λουκρητίας ἀνὴρ, ἧς ὑβρισθείσης 10 ἐπράχθη τὰ περὶ Ταρκύνιον. Ἄλλ' ὁ Κολλατίνος εὐθὺς τῆς ἐξουσίας ἀφηρέθη· ἐξοξε γὰρ μηδένα ἐπὶ τῆς Ῥώμης εἶναι Ταρκύνιον ὀνομαζόμενον, καὶ τῆς οὐσίας προσαφαιρεθεὶς ἀπόσθη τῆς πόλεως, ἀντικατέστη δὲ αὐτῷ Λεύκιος Οὐαλέριος Πουβλικόλας.

10. Τούτων οὖν τὴν ὑπατον ἐχόντων ἀρχήν, ὁ τῆς βασιλείας ἀφαι- 15 ρηθεὶς Ταρκύνιος ἐπιγύαγετο τῇ Ῥώμῃ πόλεμον, καὶ συναγείρας ἔθνη πολλὰ δι' ὀπλων ἔσπευδεν ἐπανελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν. Ὡς δὲ τὸ πρᾶγμα συνέμειξαν, ὁ μὲν Βροῦτος καὶ ὁ Ταρκυνίου παῖς ἀλλήλους ἀνείλον, οἱ δὲ λοιποὶ Ῥωμαῖοι ταύτῃ τῇ μάχῃ νικήσαντες ἀνεχώρησαν ἐπ' οἴκου. Αἱ τοίνυν γυναῖκες ὡς τῆς σεμνότητος καὶ σωφροσύνης 20 ὑπέρμαχόν τε καὶ προστάτην ἐνιαυσιαίῃ κένθει καθάπερ πατέρα κοινὸν ἐτίμησαν. Πουβλικόλας δὲ Σπούριον Λουκρήτιον Τρικιπιτίνον κοινωὸν ἑαυτῷ καὶ συνύπατον ἐχειροτόνησε τὸν πατέρα τῆς Λουκρητίας, τούτου δὲ ὑπεξελθόντος νόσῃ τὸν βίον, αὐθις Ὀράτιον Πούλ- 25 λλον συνήψεν ἑαυτῷ πρὸς τὴν ὑπατον ἀρχήν. Ὁ γὰρ δὴ λειπόμε-

1. αὐτῆς τῶν I : αὐτῆς τῶν A : αὐτῆς τῶν M : ὄν τῆς Σ : ὄντα τῆς Δ

σημεῖα IΔ : σημεῖων ΛΣ : σημεῖοις M 4. κἂν II : κἂν M 6. ὥστε II : λείπει Δ 9. Ἐν τῇ ἔφξ βροῦτος A 14. Ἐν τῇ ἔφξ περὶ πολικόλα (πεπλικόλα M) AM 15. οὖν τὴν ὑπατον II : τὴν ὑπάτων οὖν τὴν ὑπατον M

19. ταίτη IM : λείπει ΛΣΔ 22. ἐτίμησαν II : ἐτίμωσαν I Ἐν τῇ ἔφξ οὗτος ἐστίν (οὗτός ἐστιν Σ) ὁ πολικόλας (ἐκ τοῦ πεπλικόλας M) ὄν πλούταρχος σόλωνι παράλληλον τίθησι (τίθησιν Σ) (διαγεγραμμένων μετὰ τὸ τίθησι τῶν καὶ πάλιν γραφεισῶν λέξεων τῷ σόλωνι A) AMΣ 23-24. Λουκρητία; II : λουκρητίας ἦτοι τὸ μὲν πρῶτον λουκρητίας εἶτα δὲ λουκρητίας A 24. Ὀράτιον IΣΔ : Ὀράτιον AM 24-25. πούλβιλλον AMΣ : πούλβιον I : Πούλβιον Δ 25. ἑαυτῷ II : αὐτῷ M

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

νος ἀεὶ κύριος ἦν τῆς τοῦ κοινοῦ χειροτονίας. Οὕτω δὲ συνέβη τὸν πρῶτον τῶν ὑπάτων ἐνιαυτὸν πέντε σχεῖν ὑπάτους, Ταρκυνίου μὲν Κολλατίνου διὰ τὴν προσηγορίαν ἀπωσθέντος, Βρούτου δὲ πεσόντος ἐν τῇ μάχῃ, Λουκρητίου δὲ τὴν ἐκ τῆς ἀρρωστίας τελευταίην ἢ ὑπομείναντος.

11. Τῷ δευτέρῳ δὲ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔπει Ταρκύνιος αὐτῆς ἐκίνησεν ὅπλα κατὰ τῆς Ῥώμης ὑπὲρ τῆς βασιλείας, πρὸς συμμαχίαν ἐπικαλεσάμενος τὸν Πορσίναν οὗτος δὲ ἦν Τοῦσκων βασιλεὺς καὶ μικροῦ μὲν τῆς Ῥώμης κατεκράτησεν, ἠττηθεὶς δὲ ὁμοῦ ἀπέγηθε. Καὶ 10 τριτῷ μετὰ τοὺς βασιλέας ἐνιαυτῷ, ὡς εἶδεν αὐτῷ τὰ περὶ τῆς βασιλείας οὐ χωροῦντα κατὰ νοῦν ἤδη γὰρ καὶ Πορσίνας σπονδὰς ἐπεποιήτο πρὸς Ῥωμαίους ἐν Τοσκώλῳ πολιχνίῳ τῆς Ῥώμης οὐ πόρρω, καταπλάγεις τὸν Μούκιον ἐπιβάλλοντα τῇ φλογὶ τὴν δεξιὰν εἰκόνα τε γενόμενον ἀνδρείας τε καὶ καρτερίας τῆς Ῥωμαίων, μετα- 15 στάς σὺν τῇ γαμετῇ καὶ τοῖς γιλιτάτοις τεσσαρεςκαίδεκα διετέλεσεν ἐνιαυτοὺς ἐκεῖ τε κατεγήρασε. Τετάρτῳ δὲ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔπει Σαβίνοι Ῥωμαίους ἐπήγαγον πόλεμον. Ἠττηθέντων δὲ αὐτῶν πανστρατι, οἱ Ῥωμαῖοι τὴν νίκην ἐθριάμβευσαν. Ἐπει πέμπτῳ Οὐαλέριος ὁ Βρούτου συνύπατος, τετάρτην ἤδη πεπληρωκῶς ὑπατείαν, τὸ 20 κοινὸν ὑπέμεινε τέλος ἐν τσαύτῃ πενίᾳ καὶ ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκαίων, ὥστε ἐκ συνεισφορᾶς τοῦ δήμου τὴν ταφήν αὐτοῦ γενέσθαι. Καὶ τοῦτον δὲ αἱ γυναῖκες ὡσπερ τὸν Βρούτον κατὰ τὸν ἴσον χρόνον ἐπένηθησαν.

12. Ἐνάτῳ δὲ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔπει ὁ τοῦ βασιλεύοντος Ταρκυνίου Σουπέρβου γαμβρὸς τιμωρῆσαι τῇ κηδεστῇ βουλευθεὶς, παμμεγέθη στρατιάν συνέλεξε. Τότε τοίνυν προσεπενόθη, τε καὶ ἤρέθη κατὰ τὴν Ῥώμην ἀρχὴ δικτατοῦσαν αὐτὴν ἐκάλουν ἐπιχωρίως, σημαίνει δὲ ἀναγόρευσιν ἢ φωνὴν ἢ διὰ τὸ λέγειν μὲν τὸν δῆμον, οὐ φηγηφορεῖν δὲ ὡς ἐπὶ τῶν ὑπάτων, τῷ ῥήματι δὲ ἀκολουθεῖν τὴν

1. χειροτονίας Σ : χειροτονείας Π 3. ἀπωσθέντος ἔγραψα (Hrδλ. σ. 13, 13) : ἀπεωσθέντος Π 8. Πορσίναν ΣΔ : πορσίναν ΛΜΙ 10-11. ἐνιαυτῷ—βασιλείας ἐν τῷ κειμένῳ Π : πρόσθετα ἐν τῇ ᾗξ διὰ προκαταρκτικοῦ σημείου ὧ. Λ 11. χωροῦντα Π : χωροῦντα ἐκ τοῦ χωροῦντα Μ Πορσίνας ΣΔ : πορσίνας ΛΜ : πορσίνας Ι 12. Τοσκώλῳ ΛΜΙ : Τοσκώλῳ ΣΔ 13. Μούκιον ΙΣΔ : Λούκιον ΛΜ 14. ἀνδρείας Π : ἀνδρίας Δ 15. τεσσαρεςκαίδεκα Π : τεσσαρασκαίδεκα Δ 18. ἔπει Π : ἔπει δὲ Δ 22. ἴσον ΜΣΔ : ἴσον Λ : ἴσον Ι ἐπένησαν Π : ἐπέθησαν Μ 24. Ἐνάτῳ Ι : Ἐνάτῳ Π δὲ ΜΔ : λείπει ΛΙΣ 27. δικτατοῦσαν ἔγραψα : δικτατοῦσαν Π 29. φηγηφορεῖν ΜΣ : φηγηφορεῖν ΛΙΔ

Ε.Σ. ΔΕΛΤΑ Κ.Τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ἐξουσίαν. Αὕτη δὲ δυνατωτέρα μὲν τῆς μεγίστης ὑπατείας ἦν, ἐξ
 μησὶ δὲ παρετείνετο μόνως. Ἰσοσθένος γὰρ ἔδοξεν αὐτὴν συστellai
 κατὰ τὸν χρόνον ὅσον ὑπερέβαινε τῷ μεγέθει. Κατὰ δὲ τὸν αὐτὸν
 τοῦτον χρόνον καὶ ἄρχων ἰππέων ἀνεδείχθη· ἀκολουθεῖ δὲ καὶ αὐτὸς
 τῷ δικτάτωρι καθάπερ τῷ ἀξιόχρεως ὑπουργός. Συνελάντι δὲ εἶπειν ἢ
 οὐδεμίαν τῶν ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἀρχῶν ὡς ἡ δικτατοῦρα τῇ νῦν βασι-
 λείᾳ προσεφίκει. Μετὰ ταύτης γούν, μᾶλλον δὲ ὑπὸ ταύτῃ τῇ προσε-
 γορίᾳ καὶ Αὐγουστος Ὀκταβιανός, περὶ οὐ μικρὸν ὕστερον ἐροῦμεν,
 καὶ πρὸ ἐκείνου Γάιος Καίσαρ κατὰ μικρὸν τὴν μὲν πολιτείαν κατα-
 λύοντες, ἀρπάζοντες δὲ τὴν βασιλείαν διελάβον. Πρῶτος οὖν ἐγένετο 10
 δικτάτωρ Λάρκιος, μάγιστρος δὲ τῶν ἰππέων πρῶτος Σπούριος Κά-
 σιος.

13. Ἐκτῷ δὲ καὶ δεκάτῳ μετὰ τοὺς βασιλέας ἐνιαυτῷ στάσις
 ἐπέπεσε τῷ δήμῳ τῶν Ῥωμαίων ἀγανακτοῦντι καὶ δευνὰ πάσχοντι
 ὑπὸ τε τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ὑπάτων. Καὶ οὐ πρότερον ἐπέσχεν 15
 οὗτος ὁ θόρυβος, πρὶν καὶ αὐτὸς αὐτῷ κατέστησεν ἄρχοντας οἰκείους
 καὶ οἰονεῖ τινὰς ἐκδέκους τοῦ πλήθους, οὓς δημάρχους ἐκάλεσε, τρι-
 βούτους πλήθεις κατὰ τὴν αὐτῶν φωνήν. Ἐπίστευε δὲ ὁ δῆμος διὰ
 τούτων ἀσφάλειαν αὐτῷ πρὸς τὴν τῆς συγκλήτου καὶ τῶν ἀρχόντων
 ἐξουσίαν ὑπάρξειν. 20

14. Τῷ δὲ ἐξῆς ἐνιαυτῷ Βολούσκοι τὸν πόλεμον ἀνενεώσαντο,
 καὶ συμμίξαντες ἠττήθησαν καὶ τὴν μεγίστην ἑαυτῶν πόλιν Κουριό-
 λους ἀπώλεσαν, τῶν νικησάντων γενομένην.

15. Ὀκτωκαιδεκάτῳ δὲ μετὰ τοὺς βασιλέας ἔτει Κύντος Μάρκιος,
 ὁ τοῦ πολέμου τοῦ κατὰ Βολούσκων στρατηγός ὁ καὶ τὴν πόλιν 25

2. μόνοις ἔγραψα : μόνοις M : μόν' A : μόνον IΣΔ 4. αὐτ'ς Δ : αὐτῇ Π
 5. δικτάτωρι ΣΔ : δικτάτορι AMI τις Π : λαίπει M 6. δικτατοῦρα
 ἔγραψα δικτατοῦρα Π 13. Ἐν τῇ φᾶ' ἀπὸ κτίσεως ῥώμης (Ῥώμης Σ) ἕως
 τῆς τῶν δημάρχων καταστάσεως ἔτη σξ' ἐγγύς AMΣ 14. πάσχοντι ἔγραψα. Πρὸς δὲ
 τὸ τοῦ Εὐτροπίου tanquam . . . premeretur : πάσχειν Π 15. ἑπάτων Π :
 ὑπάτων αἰτιωμένων Δ ἐπέσχεν ΣΔ : ἀπέσχεν AMI 16. αὐτῷ ΣΔ : αὐ-
 τῷ AMI 17. οἰονεῖ τινὰς ἔγραψα : οἰονεῖ τινὰς Π 18. πλήθεις Π : κλήθεις A
 ἐπίστευε AMΣ : ἐπίστευσε ΙΔ 21. Βολούσκοι Δ : βοιούσκοι I : βο-
 λούσκοι AMΣ 24. Ἐν τῇ φᾶ' οἱ δημᾶρχοι τῷ β' ἔτει τῆς ἑαυτῶν ἐξουσίας ἐπα-
 θέντες κατὰ τῶν ἑπάτων, ἐξόριστον τῆς ῥώμης ἐποίησαν γὰρ ὁ μίσητος δὲ πλοῦ-
 τος παράλληλον τίθησιν (τίθησιν M) ἀλκιβιάδῃ τῷ ἀθηναίῳ AMΣ
 25. Βολούσκων ΙΔ : βοιούσκων AMΣ

αὐτῶν ἐλὼν τοὺς Κουριόλους, ἀπολιπὼν τὴν Ῥώμην, προσεχώρησε τοῖς Βολούσκοις, ὑπὸ τίνος ὀργῆς τοῦτο παθὼν, καὶ πολὺ συνήγαγε συμμαχικὸν, καὶ παλλάκις ἐνίκησε πολέμῳ τοὺς οἰκείους. Καὶ πλησίον αὐτῆς ἐγένετο τῆς πόλεως ἀπὸ πέντε σημείων, ὡς αὐτίκα πο-

5 λιορκήσαν' πρεσβευσαμένων δὲ τῶν Ῥωμαίων, οὐ πρότερον ἔφη τῆς ὀργῆς λήξαι ἢ τὴν αὐτοῦ μητέρα Βετουρίαν καὶ τὴν γαμετὴν Βουλουμνίαν πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν. Γίνεται δὲ τοῦτο, καὶ τοῖς ὄδυρμοις τῶν γυναικῶν ἐπικλασθεῖς ἀπεκίνησε τὸν στρατὸν. Καὶ δεύτερος αὐτός μετὰ τὸν βασιλέα Ταρκύνιον ἔπλα κατὰ τῆς πατρίδος ἐκίνησεν.

16. Φαβίου δὲ καὶ Βεργινίου τὴν ὑπατείαν ἔχόντων, τριακόσιοι τῆς Ῥώμης ἄνδρες ἐπιφανεῖς, ἐκ τῆς Φαβίου καταγόμενοι συγγενείας, αὐτοὶ καθ' ἑαυτοὺς κατὰ τῶν Βεργέντων ἐξεστράτευσαν, ὑποσχόμενοι καὶ τῇ δήμῳ καὶ τῇ συγκλήτῳ τὸν πάντα κατορθώσασιν πό-

15 στρατιάς, πανωλεθρία διεφθάρησαν. Ἐκ τοσούτου δὲ τοῦ Φαβίου γένους εἰς ὑπελείφθη μόνος, ὃς οὐχ οἶός τε ἐγένετο διὰ τὴν νεότητα παραγενέσθαι τῇ μάχῃ. Μετὰ ταῦτα γίνεται τῶν σωμάτων πάλιν ἀπογραφὴ κατὰ τὴν πόλιν, καὶ συντηρηθῆναι πλῆθος ἀνδρῶν ἑκατὸν δέκα καὶ ἑπτὰ χιλιάδες καὶ τριακόσιοι καὶ δέκα καὶ ἑννέα.

20 17. Τῷ δὲ ἐξῆς ἐνιαυτῷ κατὰ τὸ Ἄλγιζον ὄρος, ζωδεκάτῃ τῆς πόλεως σημείῳ, ἐνεδρευθεῖς ὁ Ῥωμαϊκὸς στρατὸς συνεκλείσθη. Χειροτονεῖται τοίνυν δικτάτωρ Λούκιος Κύντιος Κικκιννάτος· ἐν γὰρ ταῖς μεγίσταις ἀνάγκαις ἐπὶ ταύτην ἐφέροντο τὴν ἀρχήν. Ἄγρὸν δὲ ἔχων ὁ Κικκιννάτος καὶ τοῦτον αὐτῷ σώματι γεωργῶν, ἐφρονητικῶς τε ἀρό-

25 τρη, παρέλαβε τὴν ἐξουσίαν, καὶ τὸν ἰδρωτὰ τὸν ἀπὸ τῆς γηπονίας μεταβαλὼν ἐνέδου τὸ σχῆμα τραβέαν· τόγαν αὐτὴν ὀνομάζουσιν· ἐκ τῆς ὀπλίσεως τῆς Ῥωμύλου μετενεχθεῖσαν εἰς φάρος· καὶ τοὺς πολέμιους ἀπολέσας ἠλευθέρωσε τὴν στρατιάν.

18. Τριακοστῷ δὲ καὶ ἐνὶ μετὰ τὸν τῆς Ῥώμης συνοικισμὸν ἐνι-

2. Βολούσκοις Δ : βουλοῖσκοις Η ὅ. ἔφη Η : ἔμελλε Λ 6. Βετουρίαν ΣΔ : βετουλίαν ΛΜΙ 9. ἐκίνησεν : ἐκίνησε προστεθέντος ἐν τέλει τοῦ « ὑπὸ τοῦ ἐρυθρογράφου Α 14. ἀξιόχρεως ΣΔ : ἀξιοχρέως ΛΜΙ 17. γίνεται Η : δὲ γίνεται Δ 19. ἑννέα Η : ἐννέα ἐκ τοῦ ἐνέα Λ 20. ἐξῆς Η : ἐξῆς Μ Ἄλγιζον ΣΔ : ἄλκιζον ΙΑ : ἄλβιζον Μ 21. πόλεως Η : πόλεως πόλεως τῆς δευτέρας λέξεως εἶτα διχγραφεύσης Μ 22. κικκιννάτος Η : κικκιννάτος Μ 25. καὶ τὸν Η : καὶ τῶν Δ 27. Ῥωμύλου Δ : Ῥωμύλλου Η φάρος ἔγραφα : φάρος ΣΔ : φάρος ΛΜΙ 29. Ἐν τῇ ᾠφ' ἀπὸ κτίσεως Ῥώμης (Ῥώμης Σ) ἔως τῆς τῶν δέκα ἀρχῆς ἱτατικῶν ἀνδρῶν ἐτη τα ἀλυμκίως πδ ΛΜΣ. Α! λέ

αυτῷ τὸ τῶν ὑπάτων μετεβάλετο εἰς ἑτέραν ἀρχήν. Ἐναντίον γὰρ τῶν ὑπάτων δέκα κατέστησαν, οἷς (ἦ) πᾶσα τῆς πόλεως ἐπετρέπη διοικήσεις. Ἐκαλοῦντο δὲ οὗτοι δεκανδρικοί. Ὀρθῶς δὲ διαγενόμενοι κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος εἶτα μετεβλήθησαν. Ἄππιος γὰρ Κλαύδιος, εἰς ἓκ τῶν δέκα, Βεργινίου τινὸς θυγατέρα παρθένον, ἧς ἐν τῷ πολέμῳ κατὰ 5 τὸ Ἄλγιδον ὄρος πρὸς Λατίνους ἐτύγχανεν ἀνδρειότατα μεμαχημένος, ἠδουλήθη διαφθεῖραι πρὸς βίαν· ἀλλ' ὁ πατήρ αὐτὴν πρὸ τῆς ὄψεως ἀνείλε. Τοῦτο συνεκίνησε τὸν στρατὸν, καὶ τοὺς δέκα τιμωρία παραδόντες καὶ αὐτὴν αὐτοῖς συναειλὸν τὴν ἀρχήν.

19. Τῷ δὲ ἑξῆς ἐνιαυτῷ Φιδηναῖται πρὸς τὴν Ῥώμην ἦσαντο πό- 10 λεμον, συμμάχοις κεχρημένοι Βεείοις καὶ τῷ τούτων βασιλεὶ Τολουμνίῳ. Βεεῖοι δὲ καὶ Φιδηναῖται, καθάπερ ἐν τοῖς πρόσθεν εἰρηται, τῆς Ῥώμης ἐκ γειτόνων οἰκοῦσι, Φιδηναῖται μὲν ἐξ κεχωρισμένοι σημεῖοις, Βεεῖοι δὲ ὀκτωκαίδεκα. Συνεπηλθον δὲ καὶ Βολοῦσκοι. Τότε τοῖνυν Μάμερκος Αἰμίλιος, δικτάτωρ χειροτονηθεὶς καὶ λαβὼν ἀρ- 15 χοντα τῶν ἱππέων Λούκιον Κυίντιον Κιγκιννάτον, τὸν τε πόλεμον ἔλυσε καὶ τὸν βασιλέα Τολούμνιον ἀνείλε, Φιδηναῖ τε ἡ πόλις ἐάλω καὶ κατεσκάφη.

20. Εἴκοσι δὲ ὕστερον ταύτης τῆς μάχης ἐνιαυτοῖς Βεεῖοι πάλιν ἐκίνησαν τὸν πόλεμον· καὶ χειροτονεῖται κατ' αὐτῶν δικτάτωρ Φού- 20 ριος Κάμιλλος, ἧς πρότερον μὲν αὐτοὺς κατεπολέμησε, μετὰ ταῦτα δὲ τὴν πόλιν περικαθίσας καὶ αὐτὴν εἶλεν, ἀρχαιοτάτην τε τῆς Ἰταλίας καὶ τοῖς πᾶσιν ἀφθονωτάτην. Μετὰ ταύτην αἶρει Φαλίσκους, πόλιν οὐχ ἦττω τῆς προτέρας· ἀλλ' ἐπανέστη φθόνος ἐκ ταύτης αὐτῷ τῆς εὐημερίας. Αἰτίαν δ' ἔσχεν ὡς οὐ προσηκόντως διέλοι τῆ στρα- 25

εἰς ὀλυμπίας πῶ ἐν τῷ Α κεχωρισμένοι τῶν λοιπῶν. Ἐπονται δὲ ἐν τῷ φκ τοῦ αὐτοῦ κώδικος, ἐπ' ἴσης χωριστά, καὶ αἱ λέξεις + περὶ τῆς νεάνιδος λείπουσαι ἀπὸ τῶν λοιπῶν 1. μετεβάλετο Π : μετεβάλλετο Α 2. ἡ προσέθηκα : λείπει Π 6. Ἄλγιδον ΣΔ : ἀλκιδον Ι : ἀλκιμον ΑΜ 10. (καὶ 12). φιδηναῖται Ἐγραφα : φιδηναῖται Π ἦσαντο ΑΜΙ : ἦσαντο ΣΔ 11-12. Βεείοις—Τολουμνίῳ (τουλουμνίῳ ΜΣ) ἐν τῷ κειμένῳ Π : Βεείοις—τουλουμνίῳ ἐν τῷ φκ διὰ παραπεμπτικῆς σημείου '/. Α 15. Αἰμίλιος ΣΔ : αἰμίλιος ΑΙΜ Ἐν τῷ φκ οὗτος ἐστὶν ὁ κάμιλλος ὃν παρὰλληλον τίθησι πλούταρχος θεμιστοκλεῖ (θεμιστοκλεῖ Μ) τῷ ἀθηναίῳ ΑΜΣ 16. Κυίντιον ΑΜΣ : Κύντιον ΙΔ Κιγκιννάτον Ἐγραφα : Κικιννάτον Π 17. Φιδηναῖ τε Ἐγραφα : φιδηναῖ τε Π 22-23. εἶλεν—μετὰ ταύτην ἐν τῷ κειμένῳ Π : ἐνετῆ φκ διὰ παραπεμπτικῆς σημείου '/. Μ 23. ταύτην Π : ταύτην δὲ Δ 24. ἦττω ΣΔ : ἦττω ἐκ τοῦ ἦττω ἄλλῳ μὲλανι Α : ἦττων Μ : ἦττον Ι 25. ἔσχεν ΣΔ : ἔσχον ΑΜΙ

τις τὰ τοῦ πολέμου λάφυρα, κατεκρίθη τε καὶ ἀπεώσθη τῆς Ῥώμης. Κατὰ δὲ τοῦτον τὸν χρόνον Γάλλοι Σένωνες ὤρμησαν ἐπὶ τὴν Ῥώμην, καὶ γενομένης μάχης ἑνδεκάτῃ τῆς πόλεως σημεῖον παρὰ τὸν Ἄλλιον ποταμὸν, ἐπεξήλθον φεύγουσι τοῖς Ῥωμαίοις, οὐδενὸς ἀντάραντος, μέχρι τῆς πόλεως αὐτῆς. Καταφεύγοντες δὲ εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἔκει συνέσωζον ἑαυτοὺς. Λιμοῦ δὲ λοιπὸν συνέχοντος αὐτοῦς, ἐφίσταται κάμνουσιν ὁ Φούριος Κάμιλλος, ἐκτὸς τῆς πόλεως ἐκ τῆς τῆς εἰρημένης κρίσεως διάγων. Καὶ νικᾷ μὲν αὐτοὺς τῇ πρώτῃ συμπλοκῇ, ὡς δὲ οὐκ ἐξεχώρουν τοῦ ἄστεως, ὠνήσαντο Ῥωμαῖοι τὴν ἀναχώρησιν αὐτοῦ χρυσίῳ. Τοῦτο οὐκ ἔνεγκε μετρίως ὁ Κάμιλλος· παραχρῆμα δὲ ἐπεξελθὼν τῇ τῶν Γάλλων στρατιᾷ, αὐτὴν τε διέφθειρε καὶ τὸ θεθὲν ἀνέλαβε χρυσίον, καὶ τὰ σημεῖα τὰ στρατιωτικὰ, ἅπερ ἦσαν ἐν τῇ προτέρᾳ μάχῃ παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἀφγρημένοι· σίγνα καλοῦσιν αὐτὰ Ῥωμαῖοι πάντα ἀναλαβὼν, τρίτον ἐν τῇ πατρίδι θριάμβον ἐθριάμβευσεν, ἐπεκλήθη τε δεύτερος Ῥωμύλος, ὡς οἰκιστῆς καὶ αὐτὸς τῆς Ῥώμης γεγεννημένος.

BIBLION Β'

1. Ἐτει τριακοστῷ καὶ ἐξήκοστῷ πέμπτῃ μετὰ τὸν τῆς Ῥώμης συνοικισμὸν, πρώτῃ δὲ μετὰ τὴν ὑπὸ Γάλλοις γενομένην ἄλωσιν ἐνηλλάγησαν αἱ δυναστεῖαι. Ἐντὶ γὰρ τῶν ὑπάτων ἄρχοντες ἐγένοντο στρατιωτικοί, τὴν τῶν ὑπάτων ἐχόντες δύναμιν. Ἐντεῦθεν καὶ τὰ τῆς Ῥώμης ἠϋξήθη πράγματα. Κάμιλλος γὰρ Βολούσκων πόλιν, ἑβδομήκοντα τοῖς πᾶσιν ἐνιαυτοῖς οὐκ ἀποσχομένην τοῦ κατὰ τῆς Ῥώμης πολέμου, αὐτὴν τε εἶλε τὴν Βολούσκων ὡς καὶ πόλιν ἑτέραν

3. ἑνδεκάτω M : ἑνδεκάτω H 4-5. ἀντάραντος IA : ἀντάραντος Σ : ἀντάραντος AM 5-6. Καπιτώλιον Δ : Καπιτώλιον H. ἴδε ἀνωτέρω σ. 11, 23 καὶ 12, 14

7. Φούριος ΣΔ : φρούριος AMI 10. χρυσίῳ H : χρυσίῳ M τοῦτο οὐκ H : τοῦτο δὲ ἐκ Δ ἤνεγκε H : ἤνεγκε M 13. Ῥωμαίων H : ῥωμαίων ἐπὶ προτέρων διαγεγραμμένου M 14. σίγνα Δ : σίγνα δὲ Δ 15. Ῥωμύλος ΣΔ : ῥωμύλος AMI

οιο

1. τριακοσιοστῷ H : τριακοστῷ τῆς διορθώσεως γενομένης δευτέρᾳ χειρὶ A 3. δυναστεῖαι H : δυναστεῖαι A 3-4. ἄρχοντες—ὑπάτων ἐν τῇ χειρὶ H : πρόσθετα ἐν τῇ ᾠξ ἄλλῃ χειρὶ I 7. αὐτὴν τε H : αὐτὴν δὲ Σ τὴν βολούσκων ὡς (ὡ MΣ) καὶ πόλιν ἑτέραν ἐτρούσκων AMI : καὶ ἑτέραν Αἰαγῶν Δ

Ἐτρούσκων καὶ Σουτρίνων ἀλλήν, πάσας τε αὐτὰς ὑφ' ἑαυτὸν ποιη-
σάμενος καὶ τοὺς πολέμιους διαχρησάμενος, τρεῖς ἐπὶ τοῖς τρισὶν
ἔθνεσιν ἐπετέλεσε θριάμβους.

2. Καὶ Τίτος δὲ Κικινάτος Κικκινάτος Πραϊνεστίνους, οἳ μέχρι τῶν
προπυλαίων αὐτῶν πολεμοῦντες ἐχώρησαν, ἄχρις Ἀλλίου ποταμοῦ 5
διώξας, νίκην τε ἤρατο κατ' αὐτῶν καὶ πόλεις αὐτῶν ἑπτὰ τῇ Ῥώμῃ
προξένειμε, καὶ αὐτοὺς δὲ τοὺς Πραϊνεστίνους, παραδόντας ἑαυτοῦς,
ἐκτίησατο· πᾶν δὲ τοῦτο τὸ ἔργον εἴκοσιν ἐπετέλεσε ταῖς πάσαις
ἡμέραις, καὶ ἐπὶ τούτοις ἐθριάμβευσεν.

3. Ἄλλ' οὐκ ἐπὶ πολὺ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχόντων ἡ δυναστεία 10
μικρῇ γὰρ ὕστερον καταλύθη, καὶ σχεδὸν ἔξω πάτης ἀρχῆς ἡ Ῥώμη
διετέλεσεν, εἰ καὶ τῶν στρατιωτικῶν ἀρχόντων τινὲς καὶ μετὰ τὴν
κατάλυσιν τῆς ἀρχῆς ἐδιάζοντο δύνασθαι καὶ τὸ κῶρος ἔχειν. Ἄλλ'
οὐκ ὑπὲρ τρεῖς ἐνιαυτοὺς τοῦτο ἐδυνήθησαν ἐπανήλθε γὰρ πρὸς τοὺς
ὑπάτους ἡ ἐξουσία. 15

4. Λουκίου τοίνυν Γενουκίου καὶ Κικιντίου Σερβιλίου γενομένων
ὑπάτων, τελευταῖα Κάμιλλος, τιμαί τε αὐτῷ δεύτεραι μετὰ τὸν Ῥωμό-
λον ἐψηφίσθησαν.

5. Γάλλων δὲ πόλεμον ἐπὶ τὴν Ἰταλίαν κινησάντων, στρατοπε-
δευσασμένων δὲ ἀντιπέραν τοῦ Ἀνιήνου ποταμοῦ, Τίτος Κικίντιος δι- 20
κτάτωρ ἀναδειχθεὶς ἐξήλθεν ἐπὶ τοὺς πολέμιους. Ἄλλ' ἔλυσε τὴν μά-
χην οὐχ ἢ συμπλοκῇ τῶν στρατευμάτων, ἀλλ' ἀνὴρ νεανίας Μανί-
λιος. Ὑφ' ἐνὸς γὰρ τῶν Γάλλων εἰς μονομαχίαν προκληθεὶς ἐκει-
νὸν τε καθεῖλε καὶ τῷ πολέμῳ τέλος ἔδωκε, τὸν στρεπτόν τε, ὃ

1. *ἑαυτὸν* ΛΙΔ : *ἑαυτὸν* ἐκ τοῦ *ἑαυτῶν* Μ 4. *Κικίντιος* ἔγραφα (ἴδε ἀνω-

τέρω σ. 17, 16) : *κόντιος* Η *Κικκινάτος* ἔγραφα : *κικινάτος* ΛΙΔ : *κικινάτος* Μ

Πραϊνεστίνους Δ : *πραινεστίνους* Η 5. *προπυλαίων* ΜΙΔ : *προπυλάκιον* Λ

6. *ἤρατο* Ι : *ἤρατο* ΣΔ : *ἤξατο* ΑΜ 7. *Πραϊνεστίνους* Δ : *Πραϊνεστνηροῦς* Σ
πραινεστνηροῦς ΑΜΙ 8. *ἐπετέλεσε* Η : *ἐπετέλεισεν* Λ 10. *ἐπὶ πολὺ* Η : *ἐπιπολὲ* Λ

τῶν ΑΜΙ : *διηγέσθαι* Σ : *περὶ τῶν* Δ : *λείπει* Σ 12. Ἐν τῇ φφ' *περὶ*
τῆς τῶν ἑπαιτικῶν ἀθῆς ἀρχῆς ἀναλήψεως Σ : *περὶ τῆς τῶν ἑπαιτικῶν ἀθῆς ἀρχῶν*
ἀναλήψεως Μ 16. *Γενουκίου* Η : *γενκίου* Μ *Κικιντίου* ἔγραφα (Ἠρβλ. ἀνω-

τέρω σ. 17, 16 καὶ 19, 4) : *κόντιου* Η : *κόντιου* Μ 17-18. *Ῥωμόλον* ΣΔ : *Ῥω-*
μόλον ΑΙΜ 19. *Γάλλων* Δ : *γάλλων* ἄνωθεν δ' αὐτοῦ γαλιτῶν νεωτέρα χεῖρα
ἐν τῷ Μ, ἐρυθρὸν ἐν τῷ Α 20. *ἀντιπέραν* ἔγραφα : *ἀντιπέρα* Η : *ἀντιπέρα* ἐκ
τοῦ ἀντίπερα Μ *Τίτος* ΙΔ : *τίτος* ΑΜΣ *Κικίντιος* ἔγραφα : *Κικίντιος* Η

22-23. *Μανίλιος* Σ : *μανήλιος* ΑΜΙ : *Μάνλιος* ὁρθῶς Δ 23-24. *ἐκείνον*
τε Δ : *ἐκεῖνον* ἐ Η 24. *καθεῖλε* ΙΣΔ : *καθεῖλεν* ΑΜ

22-23. *Μανίλιος* Σ : *μανήλιος* ΑΜΙ : *Μάνλιος* ὁρθῶς Δ 23-24. *ἐκείνον*
τε Δ : *ἐκεῖνον* ἐ Η 24. *καθεῖλε* ΙΣΔ : *καθεῖλεν* ΑΜ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006